

בס"ד. קיצור לקוטי שיחות חי"א בשלח שיחה ב'

לכאורה קשה מה נוגע לפרש כאן שמרים היא נביאה? ולבאר זה מפרש רש"י: "אחות אהרן כו' אמרה עתידה אמי כו'", שמפני חשיבותה יכלה לשיר ללא נטילת רשות ממושה. ומביא פירוש ב' - "לפי שמסר נפשו עליה" - כדי לבאר מדוע נאמר "אחות אהרן" ולא אחות משה.

ברש"י (טו, כ): "ותקח מרים הנביאה: היכן נתנבאה כשהיתה אחות אהרן קודם שנולד משה אמרה עתידה אמי שתלד בן וכו' כדאיתא בסוטה. ד"א אחות אהרן לפי שמסר נפשו עליה כשנצטרעה נקראת על שמו".

צריך להבין, מדוע מביא רש"י בד"ה את התיבות "ותקח מרים הנביאה", הרי לכאורה רש"י בא לפרש את התיבות "אחות אהרן" (ולא אחות משה)? ומה נוגע לבאר תוכן נבואתה?

והביאור: לרש"י קשה מה נוגע לפרש כאן שמרים היא נביאה, הרי לכאורה אין שייכות בין אמירת שירה לתוכן ענין הנבואה (שענינה לדעת עתידות ודברים נסתרים)? ועל זה מפרש רש"י ש"אחות אהרן" (שאין זה חלק מפירושו אלא שמעתיק את לשון הפסוק), זאת אומרת שאין שייכות בין נבואה לשירה, אלא הנבואה שייכת ל"אחות אהרן", וכוונת הכתוב הוא לתרץ איך שייך שמרים תשיר בפני משה ללא נטילת רשות ממושה, וע"ז מפרש הכתוב שזהו מפני גדלותה שהיתה "אחות אהרן", שנתנבאה שעתידיה אמי כו' (שדוקא היא ולא עמרם ויוכבד נתנבאה, והנבואה לא הי' בנוגע אליה אלא בנוגע למשה).

אך עפ"י קשה הרי התורה יתנה יכולה לכתוב אחות משה, ומזה הי' גם משתמע שהיא קרובה יותר לדרגת משה – המדגיש את מעלתה וחשיבותה? וע"ז ממשיך רש"י "ד"א אחות אהרן", שאין זה פירוש חדש לבאר איך "ותקח מרים" ללא רשות משה, אלא המשך לביאור התיבות אחות אהרן (מדוע לא נאמר אחות משה), וע"ז מפרש לפי שמסר נפשו עליה כו'.

אך זהו רק פירוש שני כי לפי"ז קשה: (א) נקראת אחות אהרן על שם מאורע שבעתיד. (ב) כוונת הכתוב הוא להדגיש את מעלתה של מרים, והפירוש השני הוא היפך השבח.

מיינה של תורה: מרים היא ספירת המלכות ש"לית לה מגרמיה כלום", אך מפני שהיא בביטול נרגש בה כח העצמות. וזה מרומז ב' הפירושים, פירוש הא' מדגיש את מעלתה של מרים, ופירוש הב' מדגיש שהיא טפילה ובטילה לאהרן.

וזהו ההוראה לנשי ישראל, שדוקא ע"י שהאשה היא אשה כשרה העושה רצון בעלה מתגלה מעלתה העצמית.

Summary Likkutei Sichos - Volume 11 Beshalach Sicha 2

Rashi (Shmos 15:20): *Miriam, the prophetess, Aaron's sister, took: When did she prophecy? When she was [known only as] "Aaron's sister," before Moses was born, she said, "My mother is destined to bear a son" [who will save Israel], as is found in tractate Sotah 12b, 13a). Another explanation: [It is written] Aaron's sister since he [Aaron] risked his life for her when she was afflicted with zara'ath; [thus] she is called by his name.*

Question:

Apparently, Rashi is explaining why the verse states "Aaron's sister" (and not Moshe's sister). If so, why does Rashi quote the words "Miriam the prophetess took"? Also, why is it important for Rashi to explain the content of the prophecy?

Explanation:

Rashi seeks to clarify why the verse refers to Miriam as “prophetess”; there is seemingly no connection between singing the song (which is the subject of the verse) and prophecy. Why then does the verse note that she was a prophetess? Rashi answers that she is referred to as a prophetess because of her prophecy when she was “Aaron’s sister.” Highlighting that Miriam was Aaron’s sister explains her prominence and stature, which explains why she sang without asking Moshe’s permission.

This explanation, however, begs the question why the verse does not say that she was Moshe’s sister, which would indicate that she was close in importance to Moshe? To explain this Rashi continues, “Another explanation since he risked his life for her... she is called by his name.” [“Another explanation” is not a new interpretation to explain why Miriam sang without the permission of Moshe, rather it answers the question which arises from the first interpretation: Why does the verse not refer to her as Moshe’s sister? The reason is “since he (Aharon) risked his life for her,” etc.].

This interpretation (she is referred to as sister of Aharon because he risked his life for her when she was punished with leprosy), though, is the second interpretation, because of its difficulties: 1. The verse refers to her Aharon’s sister because of an event that would take place in the future. 2. The verse mentions Miriam’s praise, yet the mention of Miriam’s leprosy is derogatory to Miriam.

“The wine of Torah”:

Miriam represents the attribute of *malchus* (royalty), which “has nothing of its own”, yet specifically because the attribute *malchus* is in a nullified state, the power of “Atzmus” (the essence of Hashem) resides within it. These two aspects (nullification and the Essence of Hashem) are highlighted in Rashi’s explanations. The first interpretation highlights the quality of Miriam, while the second highlights that she is nullified and secondary to Aharon.

Lesson:

Women possess qualities that men do not. Yet, specifically when a woman “does the will of her husband,” her essential qualities and superior virtues are revealed and expressed.

